

Dobra i usługi publiczne

wiedza o społeczeństwie
podstawy przedsiębiorczości
lekcje do dyspozycji wychowawcy

15
minut

Cel ćwiczenia

Określenie, czym są dobra i usługi publiczne oraz dokonanie analizy roli państwa w zakresie ich wytwarzania i dostarczania.

Przebieg ćwiczenia

Uczniowie pracują w zespołach 4-5-osobowych.

1.

Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z treścią artykułu „Jeszcze biblioteka nie umarła”.

Jeszcze biblioteka nie umarła

Dramatycznie spada czytelnictwo, ale biblioteki w dużych miastach rosną w siłę – pisze „Metro”.

Tylko 38 proc. Polaków miało przez ostatni rok kontakt z książką – wynika z badań Biblioteki Narodowej i TNS OBOP. Tak alarmującego spadku czytelnictwa nie było od 1990 r. Jest jednak miejsce, gdzie dramatu wcale nie widać. Biblioteki publiczne w największych miastach przeżywają rozkwit.

Duże miejskie biblioteki nie czują się zaniedbane ani zapomniane. Pieniądze na utrzymanie i nowe zakupy dostają w większości od samorządów. Czy popularność bibliotek może powstrzymać dalszy spadek czytelnictwa? Niebezpieczeństwem jest decyzja ministra kultury, który tnąc wydatki resortu z powodu kryzysu, zmniejszył dotacje dla bibliotek w całej Polsce z 28,5 do 10 mln zł.

– Biblioteki tracą 40 proc. budżetu na zakup nowych książek. To będzie mieć złe skutki. Czytelnicy bez dopływu nowości mogą się zniechęcić – mówi Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska z Biblioteki Narodowej. Przeszkodę widzi też w tym, że biblioteki nie są promowane przez media. – Tu nikt nikogo nie zabija, nie ma kradzieży, skandali. Dlatego o bibliotekach jest mało w mediach.

Źródło: <http://www.wprost.pl/ar/157041/Jeszcze-biblioteka-nie-umarla/>

2.

Zadaniem zespołów jest ocena na podstawie informacji zawartych w artykule oraz swojej wiedzy i doświadczenia decyzji ministra kultury, a także przygotowanie argumentów za lub przeciw finansowaniu bibliotek miejskich przez państwo.

3.

Przedstawiciel grupy prezentuje wypracowane stanowisko.

Materiał dla nauczyciela

Większość dóbr i usług wytwarzana jest w sektorze prywatnym – przez przedsiębiorców prywatnych. Są jednak takie dobra i usługi, które zabezpiecza sektor publiczny, czyli państwo.

Dobra i usługi publiczne finansowane są z podatków; dobra te są dostępne dla wszystkich (nawet dla tych, którzy podatków nie płacą).

Kryteria decydujące o tym, czy dane dobro ma charakter publiczny, czy prywatny:

1. kryterium użyteczności (k. społeczne),
2. kryterium odpłatności (k. ekonomiczne).

Występuje zasadnicza różnica pomiędzy korzyściami, które dają oba te dobra. Korzyści z dobra prywatnego ograniczają się najczęściej do jednej osoby, niekiedy do kilku osób. W dostępie do dóbr prywatnych występuje zjawisko rywalizacji między użytkownikami danego dobra. W przypadku dóbr publicznych brak jest rywalizacji obywateli; fakt korzystania przez jedną osobę z danego dobra nie uniemożliwia korzystania z tego dobra innym osobom (parki, jeziora, drogi publiczne itp.).

Dobrami publicznymi są te dobra, które są finansowane przez budżet państwa, budżety samorządowe i inne fundusze publiczne. Dobra publiczne tworzą konsumpcję zbiorową społeczeństwa. Dla ich odbiorców oznacza to, że są one dostarczane bezpłatnie lub za częściową odpłatnością.

Jeszcze biblioteka nie umarła

Dramatycznie spada czytelnictwo, ale biblioteki w dużych miastach rosną w siłę – pisze „Metro”.

Tylko 38 proc. Polaków miało przez ostatni rok kontakt z książką – wynika z badań Biblioteki Narodowej i TNS OBOP. Tak alarmującego spadku czytelnictwa nie było od 1990 r. Jest jednak miejsce, gdzie dramatu wcale nie widać. Biblioteki publiczne w największych miastach przeżywają rozkwit.

Duże miejskie biblioteki nie czują się zaniedbane ani zapomniane. Pieniądze na utrzymanie i nowe zakupy dostają w większości od samorządów. Czy popularność bibliotek może powstrzymać dalszy spadek czytelnictwa? Niebezpieczeństwem jest decyzja ministra kultury, który tnąc wydatki resortu z powodu kryzysu, zmniejszył dotacje dla bibliotek w całej Polsce z 28,5 do 10 mln zł.

– Biblioteki tracą 40 proc. budżetu na zakup nowych książek. To będzie mieć złe skutki. Czytelnicy bez dopływu nowości mogą się zniechęcić – mówi Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska z Biblioteki Narodowej. Przeszkodę widzi też w tym, że biblioteki nie są promowane przez media. – Tu nikt nikogo nie zabija, nie ma kradzieży, skandali. Dlatego o bibliotekach jest mało w mediach.

Źródło: <http://www.wprost.pl/ar/157041/Jeszcze-biblioteka-nie-umarla/>

Jeszcze biblioteka nie umarła

Dramatycznie spada czytelnictwo, ale biblioteki w dużych miastach rosną w siłę – pisze „Metro”.

Tylko 38 proc. Polaków miało przez ostatni rok kontakt z książką – wynika z badań Biblioteki Narodowej i TNS OBOP. Tak alarmującego spadku czytelnictwa nie było od 1990 r. Jest jednak miejsce, gdzie dramatu wcale nie widać. Biblioteki publiczne w największych miastach przeżywają rozkwit.

Duże miejskie biblioteki nie czują się zaniedbane ani zapomniane. Pieniądze na utrzymanie i nowe zakupy dostają w większości od samorządów. Czy popularność bibliotek może powstrzymać dalszy spadek czytelnictwa? Niebezpieczeństwem jest decyzja ministra kultury, który tnąc wydatki resortu z powodu kryzysu, zmniejszył dotacje dla bibliotek w całej Polsce z 28,5 do 10 mln zł.

– Biblioteki tracą 40 proc. budżetu na zakup nowych książek. To będzie mieć złe skutki. Czytelnicy bez dopływu nowości mogą się zniechęcić – mówi Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska z Biblioteki Narodowej. Przeszkodę widzi też w tym, że biblioteki nie są promowane przez media. – Tu nikt nikogo nie zabija, nie ma kradzieży, skandali. Dlatego o bibliotekach jest mało w mediach.

Źródło: <http://www.wprost.pl/ar/157041/Jeszcze-biblioteka-nie-umarla/>